IL-KONTROLL TAS-SAJD

Din l-iskeda informattiva tispjega kif l-UE tiżgura l-konformità mar-regoli skont il-politika komuni tas-sajd (PKS) tagħha permezz tas-sistema ta' kontroll tas-sajd tagħha. Din is-sistema jeħtieġ li taħdem tajjeb biex ir-regoli tal-PKS ikunu effettivi. L-Istati Membri huma responsabbli mill-kontroll tas-sajd tagħhom u mill-attivitajiet relatati, filwaqt li l-Kummissjoni tivverifika kif l-Istati Membri jissodisfaw ir-responsabbiltajiet tagħhom.

IL-BAŻI LEGALI

— It-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, l-Artikoli 3-4, 38-44, 218;

— Ir-Regolament dwar il-politika komuni tas-sajd (ir-Regolament (UE) Nru 1380/2013 tal-11 ta' Diċembru 2013, "ir-Regolament Bażiku");

— Ir-Regolament li jistabbilixxi sistema Komunitarja ta' kontroll għall-iżgurar tal-konformità mar-regoli tal-politika komuni tas-sajd (ir-Regolament (KE) Nru 1224/2009 tal-20 ta' Novembru 2009 – "ir-Regolament dwar il-Kontroll");

— Ir-Regolament li jemenda s-sistema ta' kontroll tas-sajd (ir-Regolament (UE) 2023/2842 tat-22 ta' Novembru 2023);

— Ir-Regolament dwar il-ġestjoni sostenibbli ta' flotot tas-sajd esterni (ir-Regolament (UE) 2017/2403 tat-12 ta' Diċembru 2017 – "ir-Regolament SMEFF");

— Ir-Regolament li jistabbilixxi sistema Komunitarja sabiex tipprevjeni, tiskoraġġixxi u telimina sajd illegali, mhux irrappurtat u mhux irregolat (ir-Regolament (KE) Nru 1005/2008 tad-29 ta' Settembru 2008 – "ir-Regolament IUU");

— Ir-Regolament dwar l-Aġenzija Ewropea għall-Kontroll tas-Sajd (ir-Regolament (UE) 2019/473 tad-19 ta' Marzu 2019).

L-OBJETTIVI

L-għan ġenerali tas-sistema ta' kontroll tas-sajd tal-UE huwa li tiżgura l-konformità mar-regoli tal-politika komuni tas-sajd (PKS). Għalkemm tfasslet biex tappoġġja l-PKS, li l-enfasi ewlieni tagħha huwa wieħed mill-ftit kompetenzi esklużivi tal-UE, is-sistema ta' kontroll kienet maħsuba bħala kompetenza nazzjonali. Għaldaqstant, l-Istati Membri huma responsabbli għall-kontroll tas-sajd u l-attivitajiet relatati tagħhom sabiex jiżguraw li l-operaturi jikkonformaw mal-liġi nazzjonali f'kull stadju tal-produzzjoni. Huma jeħtiġilhom jadottaw miżuri xierqa biex jiġu żgurati l-kontroll, l-ispezzjoni u l-infurzar tal-attivitajiet imwettqa fil-kamp ta' applikazzjoni tal-PKS, inkluż l-istabbiliment ta' pieni effettivi, proporzjonati u dissważivi. Ir-rwol tal-Kummissjoni huwa li timmonitorja u tevalwa kif l-Istati Membri japplikaw ir-regoli ta' kontroll.

L-ISFOND

Is-sistema ta' kontroll tas-sajd tal-UE nbdiet bħala parti mill-proċess tal-istabbiliment tal-PKS, bl-ewwel regolament adottat fl-1982. Dan ġie emendat diversi drabi, u ġie

kompletament rivedut bl-adozzjoni tar-Regolament dwar il-Kontroll, li daħal fis-seħħ fl-1 ta' Jannar 2010 u sar il-qalba tas-sistema ta' kontroll tal-UE. Wara r-reviżjoni tar-regoli ta' kontroll tas-sajd, imnedija f'Mejju 2018 u ffinalizzata fi tmiem l-2023, ir-Regolament (UE) 2023/2842 li jemenda r-Regolament dwar il-Kontroll issa huwa fis-seħħ.

Is-sistema ta' kontroll tinkludi wkoll ir-Regolament SMEFF, li jipprovdi qafas għall-awtorizzazzjoni ta' bastimenti tal-UE li jistadu f'ilmijiet lil hinn mill-ġuriżdizzjoni nazzjonali tal-Istati Membri, u bastimenti mhux tal-UE li joperaw fl-ilmijiet tal-UE. Barra minn hekk, l-UE żviluppat strument biex tittieħed azzjoni kontra s-sajd globali illegali, mhux irrappurtat u mhux irregolat (IUU): ir-Regolament (KE) Nru 1005/2008 (ir-Regolament IUU), kellu l-għan li jipprevjeni l-importazzjoni ta' prodotti maqbuda permezz ta' IUU fl-UE. Flimkien, ir-Regolamenti dwar il-Kontroll, l-IUU u l-SMEFF jiffurmaw pakkett komprensiv ta' kontroll li jkopri r-responsabbiltajiet tal-Istati Membri f'kull wieħed mir-rwoli tagħhom bħala stati tal-bandiera, kostali, tal-port u tas-suq.

Fl-2005, l-UE stabbiliet l-Aġenzija Ewropea għall-Kontroll tas-Sajd (EFCA), ibbażata f'Vigo, Spanja, biex ittejjeb il-koordinazzjoni tal-attivitajiet ta' kontroll tal-Istati Membri. Ir-Regolament (UE) 2019/473 ikkodifika d-dispożizzjonijiet għall-funzjonament tal-EFCA.

IL-KISBIET

A. Ir-Regolament dwar il-Kontroll

Ir-Regolament dwar il-Kontroll japplika għall-attivitajiet kollha relatati mal-PKS imwettqa fl-ilmijiet tal-UE jew fit-territorju tal-Istati Membri, jew minn bastimenti tas-sajd tal-UE u ċittadini tal-UE kull fejn joperaw. Huwa jistabbilixxi l-kundizzjonijiet għall-aċċess għall-ilmijiet u r-riżorsi, u r-regoli ta' kontroll għall-miżuri kollha ta' ġestjoni tas-sajd, inklużi l-użu tal-opportunitajiet tas-sajd, il-kapaċità tal-flotta tas-sajd u l-kummerċjalizzazzjoni tal-prodotti tas-sajd. Ikopri wkoll is-sorveljanza tal-attivitajiet tas-sajd u l-ispezzjoni, u fil-każ ta' ksur, is-sanzjonijiet li għandhom jiġu applikati. Xi whud mir-regoli ta' kontroll ewlenin, kif riveduti reċentement, huma ddettaljati hawn taħt.

1. L-aċċess għar-riżorsi u t-traċċar

Il-bastimenti tas-sajd kollha tal-UE jrid ikollhom liċenzja tas-sajd valida. Għal attivitajiet soġġetti għal kundizzjonijiet speċifiċi, il-bastimenti jrid ikollhom ukoll awtorizzazzjoni tas-sajd speċifika. Il-bastimenti tas-sajd kollha jridu jkunu mgħammra b'apparat li jippermetti li jiġu lokalizzati u identifikati awtomatikament permezz ta' sistema ta' monitoraġġ tal-bastimenti abbażi ta' satellita (VMS) jew network ibbażat fuq l-art. Madankollu, ċerti bastimenti tas-sajd kostali fuq skala żgħira b'tul ta' anqas minn 9 metri huma eżentati temporanjament sal-31 ta' Diċembru 2029. Il-bastimenti tas-sajd tal-UE ta' aktar minn 15-il metru jridu jużaw ukoll sistema ta' identifikazzjoni awtomatika, għodda żviluppata prinċipalment għas-sikurezza marittima. L-Istati Membri jeħtiġilhom jiżguraw il-kontroll tal-obbligu ta' ħatt l-art permezz ta' sistemi ta' monitoraġġ elettroniku mill-bogħod, inklużi kameras abbord, għal bastimenti b'tul ta' aktar minn 18-il metru li joħolqu riskju għoli ta' nuqqas ta' konformità.

2. L-użu tal-opportunitajiet tas-sajd

L-użu tal-opportunitajiet tas-sajd huwa kkontrollat abbażi ta' sensiela ta' rekwiżiti għar-reġistrazzjoni u d-dikjarazzjoni tal-attivitajiet u l-qabdiet. Il-kaptani tal-bastimenti tas-sajd kollha jeħtiġilhom iżommu ġurnal ta' abbord elettroniku dwar is-sajd, u jirreġistraw informazzjoni bħall-qabdiet ta' kull speċi (b'ġurnal ta' abbord simplifikat għall-bastimenti b'tul ta' anqas minn 12-il metru). Jeħtiġilhom jimlew dikjarazzjoni tal-ħatt l-art u, jekk il-qabdiet jiġu mċaqalqa minn bastiment għal ieħor, dikjarazzjoni tat-trażbord, it-tnejn li huma elettroniċi.

3. Il-kapaċità tal-flotta tas-sajd

L-Istati Membri jeħtiġilhom jiżguraw li l-flotot tagħhom ma jaqbżux il-livell massimu stabbilit għal kull Stat Membru. Għaldaqstant, huma responsabbli biex jimmonitorjaw il-kapaċità tal-bastimenti tagħhom, u biex jivverifikaw li dawn jikkorrispondu għat-tunnellaġġ u l-qawwa tal-magna ddikjarati uffiċjalment. Ċerti bastimenti kbar b'riskju għoli ta' nuqqas ta' konformità jridu jkunu mgħammra b'apparat li jimmonitorja l-qawwa tal-magna b'mod kontinwu.

4. Is-sajd rikreattiv

L-Istati Membri kostali jeħtiġilhom ikollhom sistema elettronika fis-seħħ għar-reġistrazzjoni u r-rappurtar tal-qabdiet mill-baħar mis-sajd rikreattiv. Il-kummerċjalizzazzjoni jew il-bejgħ tal-qabdiet tagħhom huma pprojbiti.

5. Il-kummerċjalizzazzjoni

L-Istati Membri huma responsabbli għall-kontroll tal-kummerċjalizzazzjoni tal-prodotti tas-sajd u tal-akkwakultura fit-territorji tagħhom fl-istadji kollha, mill-ewwel bejgħ sat-trasport u l-bejgħ bl-imnut. Huma jeħtiġilhom jiżguraw traċċabbiltà diġitali sħiħa ta' prodotti friski u ffriżati abbażi ta' tikkettar adegwat tul il-katina kollha tal-produzzjoni. It-traċċabbiltà diġitali se tapplika wkoll għall-prodotti pproċessati wara l-2029.

6. Is-sorveljanza

L-Istati Membri jeħtiġilhom jiżguraw is-sorveljanza tal-attivitajiet tas-sajd fl-ilmijiet tagħhom, permezz ta' lmiħ dirett minn bastimenti jew inġenji tal-ajru ta' spezzjoni u detezzjoni mill-bogħod mill-analiżi tad-data tal-VMS. Huma jeħtiġilhom ikollhom spetturi biex iwettqu l-ispezzjonijiet fuq il-baħar, fil-portijiet, matul it-trasport, fuq il-postijiet tal-ipproċessar u matul il-kummerċjalizzazzjoni tal-prodotti tas-sajd. L-ispetturi jeħtiġilhom jivverifikaw b'mod partikolari l-legalità tal-qabdiet, l-irkaptu tas-sajd u l-magni tal-bastimenti, u l-preċiżjoni tad-dokumenti u d-dikjarazzjonijiet kollha meħtieġa.

7. Is-sanzjonijiet

Wara l-identifikazzjoni tal-ksur, l-Istati Membri jeħtiġilhom jiżguraw li jiġu applikati sanzjonijiet xierqa. Is-sanzjonijiet iridu jkunu effettivi, proporzjonati u dissważivi, u jikkonsistu f'azzjoni amministrattiva u/jew fi proċedimenti kriminali. Ċerti attivitajiet huma definiti bħala ksur serju fl-Istati Membri kollha. Huma japplikaw sistema ta' punti li permezz tagħha d-detentur/il-kaptan ta' bastiment tas-sajd li jkun wettaq ksur serju jiġi assenjat punti penali, li jistgħu jwasslu għas-sospensjoni tal-liċenzja tas-sajd u fl-aħħar mill-aħħar għall-irtirar.

B. Ir-Regolament SMEFF

Il-bastimenti tas-sajd tal-UE f'ilmijiet lil hinn mill-ġuriżdizzjoni tal-Istati Membri, kif ukoll il-bastimenti mhux tal-UE li joperaw fl-ilmijiet tal-UE, huma soġġetti għal proċedura ta' awtorizzazzjoni speċifika. Preċedentement definita permezz tar-Regolament (KE) Nru 1006/2008 (ir-Regolament dwar l-Awtorizzazzjoni tas-Sajd), is-sistema tal-ħruġ u l-ġestjoni tal-awtorizzazzjonijiet tas-sajd ġiet riveduta bir-Regolament SMEFF.

Ir-Regolament SMEFF tejjeb il-monitoraġġ u t-trasparenza tal-flotta tas-sajd esterna tal-UE, abbażi tal-prinċipju li kwalunkwe bastiment li jistad lil hinn mill-ilmijiet tal-UE jrid jiġi awtorizzat u mmonitorjat mill-Istat Membru tal-bandiera tiegħu, irrispettivament miż-żona u l-qafas li jopera fih. Huwa estenda l-kamp ta' applikazzjoni tas-sistema ta' awtorizzazzjoni biex tinkludi prattiki bħal ftehimiet privati bejn kumpaniji tal-UE u pajjiżi mhux tal-UE, in-noleġġ ta' bastimenti tas-sajd tal-UE u bastimenti li jirritornaw fir-reġistru tal-flotta tal-UE wara li joperaw taħt bandiera mhux tal-UE (bdil tal-bandiera). L-Istati Membri huma meħtieġa jawtorizzaw bastimenti tas-sajd li jużaw kriterji komuni ta' eliġibbiltà, ikkomplementati minn kundizzjonijiet speċifiċi skont in-natura tal-awtorizzazzjoni. Ir-Regolament SMEFF kien parti mir-reġistru elettroniku tal-awtorizzazzjonijiet tas-sajd aċċessibbli għall-pubbliku, li juri min jistad għal xiex u fejn.

C. Ir-Regolament IUU

Is-sajd IUU huwa rikonoxxut b'mod wiesa' bħala problema ambjentali, ekonomika u soċjali sinifikanti. Bi tweġiba għal din il-kwistjoni globali, l-UE stabbiliet ir-Regolament IUU, li jibqa' element ta' leġiżlazzjoni importanti dwar is-sajd mad-dinja kollha. Ir-Regolament IUU daħal fis-seħħ f'Jannar 2010, u ġie ssupplimentat bir-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 1010/2009, li jipprovdi dettalji dwar l-implimentazzjoni tiegħu. Huwa japplika għall-bastimenti kollha li jużaw riżorsi tas-sajd destinati għas-suq tal-UE u għaċ-ċittadini kollha tal-UE involuti fl-attivitajiet tas-sajd. Madankollu, mhuwiex maħsub li jissostitwixxi r-responsabbiltà primarja tal-istati tal-bandiera li jiddixxiplinaw il-bastimenti tagħhom, jew tal-istati kostali li jimmonitorjaw l-ilmijiet tagħhom. Jintervjeni biss f'każ li dawn iż-żewġ mekkaniżmi ma jaħdmux u l-ksur serju ma jiġix ikkastigat mill-istat tal-bandiera jew dak kostali.

L-objettiv ewlieni tar-Regolament IUU huwa li jipprevjeni, jiskoraġġixxi u jelimina l-importazzjoni ta' prodotti maqbuda permezz ta' IUU fl-UE. Għaldaqstant, il-komponenti ewlenin tiegħu huma miżuri relatati mas-suq: skema ta' ċertifikazzjoni tal-qabda, maħsuba biex tippermetti biss ħut iċċertifikat bħala legali fis-suq tal-UE, u proċedura ta' ċertifikazzjoni tal-qabda għal pajjiżi mhux tal-UE meqjusa bħala li ma jikkooperawx, li jistgħu jwasslu għal miżuri restrittivi għall-kummerċ. Dawn il-komponenti ewlenin huma akkumpanjati minn sensiela ta' miżuri tal-istat tal-port u dispożizzjonijiet għall-pubblikazzjoni regolari ta' lista ta' bastimenti IUU, kif ukoll proċedura għall-penalizzazzjoni tal-operaturi tal-UE li jwettqu jew jappoġġjaw attivitajiet IUU kullimkien fid-dinja u taħt kwalunkwe bandiera.

D. L-Aġenzija Ewropea għall-Kontroll tas-Sajd

L-EFCA, li twaqqfet fl-2005, u li ilha attiva mill-2007, tejbet l-infurzar u l-koordinazzjoni billi ġabret flimkien il-mezzi tal-UE u dawk nazzjonali għall-kontroll, l-ispezzjoni

u l-monitoraġġ tal-attivitajiet tas-sajd, permezz ta' pjanijiet ta' eżerċizzji konġunti bħala l-istrument ewlieni tagħha. Ir-Regolament dwar il-Kontroll assenja setgħat ġodda lill-EFCA sabiex tissaħħaħ l-effettività tagħha. L-operazzjonijiet tal-EFCA huma ffinanzjati minn tliet sorsi: il-baġit tal-UE, il-ħlas għas-servizzi mogħtija lill-Istati Membri u d-dħul mill-pubblikazzjonijiet, it-taħriġ u servizzi oħra li tagħti.

Il-missjoni tal-EFCA hija definita fir-Regolament (UE) 2019/473. Din tinkludi l-kooperazzjoni mal-Aġenzija Ewropea għall-Gwardja tal-Fruntiera u tal-Kosta u mal-Aġenzija Ewropea għas-Sigurtà Marittima, kull waħda fi ħdan il-mandat tagħha, bil-għan li tiżdied l-effiċjenza tal-funzjonijiet tal-gwardja tal-kosta bħas-sikurezza marittima, is-sigurtà, it-tiftix u s-salvataġġ, il-kontroll fil-fruntiera, il-kontroll tas-sajd, l-infurzar tal-liġi ġenerali u l-protezzjoni ambjentali. L-Aġenzija Ewropea għas-Sigurtà Marittima tipprovdi servizzi marittimi integrati, ibbażati fuq sistemi ta' rappurtar tal-vapuri u għodod ta' sorveljanza oħra, lill-Gwardja Ewropea tal-Fruntiera u tal-Kosta u lill-EFCA. Dawn is-servizzi ta' informazzjoni jinkludu d-detezzjoni, l-identifikazzjoni u t-traċċar tal-bastimenti u l-monitoraġġ tal-punti ta' tluq u l-individwazzjoni ta' anomaliji, li jiffaċilitaw l-identifikazzjoni ta' sajd IUU.

IR-RWOL TAL-PARLAMENT EWROPEW

Il-Parlament ilu koleġiżlatur skont il-proċedura leġiżlattiva ordinarja mindu ġie adottat it-Trattat ta' Liżbona, fejn kellu rwol ċentrali fir-reviżjoni tas-sistema ta' kontroll tas-sajd. Huwa jirrieżamina wkoll ir-rapport annwali tal-EFCA u japprova l-baġit tagħha.

Il-Parlament jiskrutinizza l-miżuri ta' kontroll peress li l-implimentazzjoni effikaċi u nondiskriminatorja tar-regoli hija waħda mill-pilastri fundamentali tal-PKS. Regolarment jieħu pożizzjonijiet dwar diversi aspetti tas-sistema ta' kontroll. Ara, pereżempju, ir-riżoluzzjoni tiegħu tat-18 ta' Jannar 2024 dwar l-impatt tas-sajd illegali fuq is-sigurtà tal-ikel.

Riċerka reċenti għall-Kumitat għas-Sajd fir-rigward tal-iżviluppi tal-kontroll tinkludi:

— sessjoni ta' ħidma dwar it-teknoloġiji elettroniċi għall-kontroll tas-sajd, li tikkonsisti fi tliet partijiet: sistemi ta' data pożizzjonali trażmessa, sistemi elettroniċi ta' monitoraġġ u sistemi adattati għal bastimenti fuq skala żgħira;

— briefing dwar is-sajd illegali, mhux irrappurtat u mhux irregolat, li jipprovdi ħarsa ġenerali lejn is-sistema ta' ċertifikazzjoni tal-qabda tal-UE stabbilita mir-Regolament IUU.

Din l-iskeda informattiva hija mħejjija mid-Dipartiment Tematiku tal-Parlament Ewropew għall-Koeżjoni, l-Agrikoltura u l-Politiki Soċjali. Għal aktar informazzjoni, żur is-sit web tal-Kumitat għas-Sajd.

Irina Popescu
03/2026